

Кәсіптік стандарт: «Қант қызылшасы мен оның тұқымын өсіру»

1-ші тарау. Жалпы ережелер

1. Кәсіптік стандарттың қолдану аясы:

2. Осы кәсіптік стандартта мынадай терминдер, анықтамалар мен қысқартулар қолданылады:

1) Қызылша өсіру – өнеркәсіптік мақсатта қызылша өсірумен айналысатын ауыл шаруашылығы саласы.

2) Көкөніс өсіру – ашық және жабық топырақтағы көкөніс және бақша дақылдарын өсіру, селекция және тұқым шаруашылығы технологияларын әзірлеумен және жетілдірумен айналысатын ауыл шаруашылығындағы өсімдік шаруашылығы саласы.

3) Тұқым шаруашылығы – тұқымдарды өндіру, дайындау, өңдеу, сақтау, тасымалдау, өткізу және пайдалану жөніндегі іс-шаралар кешенін, сондай-ақ мемлекеттік бақылауды, оның ішінде сорттық және тұқымдық бақылауды қамтитын қызмет.

4) Тамшылатып суару – суару әдісі, онда су өсірілген өсімдіктердің тамыр аймағына тамшы диспенсерлерінің көмегімен реттелетін шағын бөліктерде тікелей беріледі.

3. Осы кәсіптік стандартта мынадай қысқартулар қолданылады

1) –

2-ші тарау. Кәсіптік стандарттың паспорты

4. Название профессионального стандарта: Қант қызылшасы мен оның тұқымын өсіру

5. Кәсіптік стандарттың коды: A01133001

6. ЭҚЖЖ секциясын, бөлімін, тобын, сыныбын және кіші сыныбын көрсету:

A Ауыл, орман және балық шаруашылығы

01 Өсімдік және мал шаруашылығы, аңшылық және осы салаларда қызметтер ұсыну

01.1 Бір- немесе екіжылдық дақылдарды өсіру

01.13 Көкөністер, бақша дақылдарын, тамыр жемістілер мен түйнек жемістілерді өсіру

01.13.3 Қант қызылшасын және оның тұқымдарын өсіру

7. Краткое описание профессионального стандарта: ҚР азық-түлік қызылша қант кіші кешенін интенсификациялау тиімділігін арттыру үшін қант қызылшасын өсіру.

8. Кәсіптер карточкаларының тізімі:

1) Арамшөптермен күресу жөніндегі қызметкер - 3 уровень ОРК

2) Жаңбырлатқыш техникаға қызмет көрсету және оны пайдалану жөніндегі оператор - 3 уровень

ОРК

3) Қызылша өсіруші - 4 уровень ОРК

4) Тұқым өсіруші - 4 уровень ОРК

5) Ауыл шаруашылығы техникасы инженері - 6 уровень ОРК

6) Тұқым шаруашылығы жөніндегі агроном (біліктілік деңгейі орташа) - 6 уровень ОРК

3-ші тарау. Кәсіптер карточкалары

9. Кәсіптің карточкасы «Арамшөптермен күресу жөніндегі қызметкер»:

|                                                                        |                                           |                |                  |
|------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------|----------------|------------------|
| Топтың коды:                                                           | 7549-2                                    |                |                  |
| Қызмет атауының коды:                                                  | 7549-2-002                                |                |                  |
| Кәсіптің атауы:                                                        | Арамшөптермен күресу жөніндегі қызметкер  |                |                  |
| СБШ бойынша біліктілік деңгейі:                                        | 3                                         |                |                  |
| подуровень квалификации по ОРК:                                        |                                           |                |                  |
| БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі: |                                           |                |                  |
| Кәсіптік білім деңгейі:                                                | Білім деңгейі:<br>ТжКБ (жұмысшы кәсіптер) | Мамандық:<br>- | Біліктілік:<br>- |
| Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:                                 |                                           |                |                  |

|                                                                                       |                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|---------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Формалды емес және информгалы біліммен байланыс:                                      |                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:                                                      | 7549-2-001 Зиянкестермен күресу жөніндегі қызметкер<br>7549-2-003 Фумигаторшы                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| Қызметтің негізгі мақсаты:                                                            | Арамшөптер мен зиянкестермен күресу барысында химиялық заттарды бүркуге арналған жабдықты пайдалану және бақылау кезінде қарапайым жұмыстарды орындау. |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| Еңбек функциялардың сипаттамасы                                                       |                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| Еңбек функцияларының тізбесі:                                                         | Міндетті еңбек функциялары:                                                                                                                            | 1. Қант қызылшасының арамшөптерімен күресу бойынша қолмен жұмыс жасау<br>2. Химиялық әдістермен арамшөптерді жою бойынша жұмыстарды орындау                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|                                                                                       | Қосымша еңбек функциялары:                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| Еңбек функциясы 1: Қант қызылшасының арамшөптерімен күресу бойынша қолмен жұмыс жасау | Дағды 1: Арамшөптермен күресу бойынша агротехникалық іс-шаралар өткізу                                                                                 | Машықтар:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|                                                                                       |                                                                                                                                                        | 1. Арамшөптердің таралуын талдау.<br>2. Қатар аралық дақылдарды жүргізу.<br>3. Арамшөптерді шабу (себуге дейін).<br>4. Дақылдардың жай-күйін визуалды бағалау.<br>5. Дақылдарды қолмен немесе қол құралдарының көмегімен жұқартып, арамшөптерден тазартыңыз.<br>6. Тұқымды тазалаңыз.<br>7. Арамшөптерді жою үшін тырмалау, домалату.<br>8. Арамшөптерден қорғаудың алдын алу шараларын жүргізу.<br>9. Арамшөптерді жою жұмыстарын орындаңыз.<br>10. Комбайндар мен топырақ өңдеу машиналарының жұмыс органдарын жерден және арамшөптердің тұқымынан тазартыңыз.<br>11. Арамшөптермен күресудің механикалық шараларын жүргізіңіз (сарқылу, тұншығу, тамырларды кептіру).<br>12. Суару кезінде арамшөптердің тұқымынан суармалы суды тазалаңыз.<br>13. Өсімдіктерді қалыптастыру үшін қол құралдарын пайдаланыңыз. |
|                                                                                       |                                                                                                                                                        | Білімдер:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|                                                                                       |                                                                                                                                                        | 1. Топырақты өңдеу әдістері.<br>2. Тұқым өңдеу әдістері.<br>3. Егіс алдындағы жұмыстарды орындау кезінде еңбекті қорғау ережелері тұқым дайындау және алдын ала отырғызу өсіру кезіндегі жұмыстар.<br>4. Арамшөптердің таралуының биологиялық ерекшеліктері мен әдістері.<br>5. Арамшөптердің тұқымымен топырақтың бітелу дәрежесі.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|                                                                                       | Дағдыны тану мүмкіндігі:                                                                                                                               | -                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|                                                                                       | Дағды 2: Топырақты өңдеу кезінде қолданылатын жабдықты дайындау                                                                                        | Машықтар:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|                                                                                       |                                                                                                                                                        | 1. Қамтамасыз ету үшін түгендеуге қызмет көрсетуөнімділік.<br>2. Топырақты өңдеу үшін түгендеуді пайдаланыңыз.<br>3. Контейнерлерді, көлік құралдарын жүйелі түрде тазалаңыз.<br>4. Оңтайлы құралдарды, арамшөптерді жоюға арналған құралдарды таңдаңыз.<br>5. Түгендеуді уақтылы тексеру.<br>6. Арамшөптерді жою үшін қолданылатын құрылғыларға, құрал-саймандарға ұсақ жөндеу жұмыстарын жүргізу.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |

|                                                                                                        |                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                                                        |                                                                                                  | Білімдер:<br>1. Топырақты өңдеуге арналған жабдықтың, қосалқы жабдықтың жұмыс принципі.<br>2. Қызмет көрсетілетін мүкәммалды, құрылғыларды пайдалану ережесі.                                                                                                                                                                                                 |
|                                                                                                        | Дағдыны тану мүмкіндігі:                                                                         | -                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| Еңбек функциясы 2:<br>Химиялық әдістермен арамшөптерді жою бойынша жұмыстарды орындау                  | Дағды 1:<br>Қант қызылшасын арамшөптерден қорғаудың химиялық құралдарын қолдану бойынша жұмыстар | Машықтар:<br>1. Пестицидтермен, химиялық заттармен жұмыс істейтін жұмысшыларға арналған еңбекті қорғау нұсқауларына сәйкес химиялық заттарды араластырыңыз<br>2. Аумақтағы арамшөптерді белгілі бір тереңдікке дейін жою үшін пестицидтерді қолданыңыз.<br>3. Қызылша алқабының ластануының картасын жасаңыз.<br>4. Арамшөптерді бүрку жабдығын пайдаланыңыз. |
|                                                                                                        |                                                                                                  | Білімдер:<br>1. Аурулардың, зиянкестер мен арамшөптердің алдын алу және бақылау шаралары.<br>2. Тұқым мен отырғызу материалын маринадтау технологиясы.<br>3. Арамшөптерді гербицидтермен жоюдың химиялық әдістері.<br>4. Ауыспалы егісті енгізу ережелері.<br>5. Препараттарды енгізу ережелері.                                                              |
|                                                                                                        | Дағдыны тану мүмкіндігі:                                                                         | -                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|                                                                                                        | Дағды 2:<br>Химиялық арамшөптерден қорғау құралдарын дайындау                                    | Машықтар:<br>1. Қызылшаны арамшөптерден қорғау үшін препараттарды сұйылтыңыз және химиялық ерітінділерді дайындаңыз.<br>2. Химиялық арамшөптерден қорғау құралдарын мақсатына сай қолданыңыз.                                                                                                                                                                 |
|                                                                                                        |                                                                                                  | Білімдер:<br>1. Арамшөптермен күресте препараттарды қолдану дозалары мен мерзімдері.<br>2. Бітелу түріне байланысты арамшөптермен күресуге арналған препараттар.<br>3. Арамшөптердің биологиялық ерекшеліктері.<br>4. Өсімдіктерді зиянкестерден қорғау және арамшөптермен күресу құралдары<br>5 Еңбекті қорғау ережелері.                                    |
|                                                                                                        | Дағдыны тану мүмкіндігі:                                                                         | -                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:                                                                  | Дәлдік<br>Физикалық төзімділік<br>Орындаушылық<br>Оқу мүмкіндігі                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:                                              |                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:                                                          | СБШ-нің деңгейі:                                                                                 | Кәсіптің атауы:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|                                                                                                        | 2                                                                                                | Егін жинау жөніндегі жұмысшы                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|                                                                                                        | 3                                                                                                | Зиянкестермен күресу жөніндегі қызметкер                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|                                                                                                        | 4                                                                                                | Қызылша өсіруші                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|                                                                                                        | 4                                                                                                | Жеміс-көкөніс өсіруші                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|                                                                                                        | 4                                                                                                | Өртүрлі дақылдарды өсіруге маманданған фермер                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| 10. Кәсіптің карточкасы «Жаңбырлатқыш техникаға қызмет көрсету және оны пайдалану жөніндегі оператор»: |                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| Топтың коды:                                                                                           | 8189-0                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| Қызмет атауының коды:                                                                                  | 8189-0-036                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |

|                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                  |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------|
| Кәсіптің атауы:                                                                                                                                    | Жаңбырлатқыш техникаға қызмет көрсету және оны пайдалану жөніндегі оператор                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                  |
| СБШ бойынша біліктілік деңгейі:                                                                                                                    | 3                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                  |
| подуровень квалификации по ОРК:                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                  |
| БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:                                                                             | 64-шығарылым. "Жұмысшылардың жұмыстары мен кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (64-шығарылым) бекіту туралы" 2012 жылғы 1 қарашадағы № 422-ө-м Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2012 жылы 23 қарашада № 8098 тіркелді.<br>Жаңбырлату қондырғысының машинисі |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                  |
| Кәсіптік білім деңгейі:                                                                                                                            | Білім деңгейі:<br>ТжКБ (жұмысшы кәсіптер)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | Мамандық:<br>-                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | Біліктілік:<br>- |
| Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                  |
| Формалды емес және информалы біліммен байланыс:                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                  |
| Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:                                                                                                                   | 8189-0-037 Тамшылатып суару жүйелеріне қызмет көрсету және пайдалану жөніндегі оператор<br>8341-1-005 Ауыл шаруашылығы өндірісінің тракторшы-машинисі                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                  |
| Қызметтің негізгі мақсаты:                                                                                                                         | Ауыл шаруашылығы дақылдарын әртүрлі конструкциялардағы жаңбырлатқыш қондырғылармен суару.                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                  |
| Еңбек функциялардың сипаттамасы                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                  |
| Еңбек функцияларының тізбесі:                                                                                                                      | Міндетті еңбек функциялары:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | 1. Түрлі конструкциялы жаңбырлатқыш машиналардың көмегімен қант қызылшасы ауыл шаруашылығы дақылдарын механикаландырылған суару<br>2. Бүріккіш машиналарға техникалық қызмет көрсету                                                                                                                                                                                                   |                  |
|                                                                                                                                                    | Қосымша еңбек функциялары:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                  |
| Еңбек функциясы 1:<br>Түрлі конструкциялы жаңбырлатқыш машиналардың көмегімен қант қызылшасы ауыл шаруашылығы дақылдарын механикаландырылған суару | Дағды 1:<br>Суару жұмыстарын жүргізу                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | Машықтар:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                  |
|                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | 1. Қазіргі заманғы шашыратқыш машиналардың компьютеріне деректерді енгізіңіз.<br>2. Суару кезінде шашыратқыш машинаның жұмысын басқарыңыз және бақылаңыз.<br>3. Ауысымды қабылдау және тапсыру бойынша жұмыстарды орындау.<br>4. Жұмыс орнын, құрылғыларды, құралдарды тазалаңыз, сондай-ақ олардың тиісті күйде болуын қадағалаңыз.<br>5. Белгіленген техникалық құжаттаманы жүргізу. |                  |
|                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | Білімдер:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                  |
|                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | 1. Суармалы жерлерде ауыл шаруашылығы дақылдарын өсірудің озық агротехникасы мен технологиясының негіздері.<br>2. Гидравлика және топырақтану негіздері.<br>3. Механикаландырылған суару техникасы.<br>4. Жаңбырлату және суару техникасының дизайны.<br>5. Бүріккіш машиналарды пайдалану ережелері.<br>6. Суару технологиясы.<br>7. Ауылшаруашылық машиналарының түрлері.            |                  |
|                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | Дағдыны тану мүмкіндігі:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                  |
|                                                                                                                                                    | Дағды 2:<br>Әр түрлі конструкциялы жаңбырлатқыш машиналардың көмегімен суару бойынша дайындық жұмыстарын жүргізу                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                  |
|                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | Машықтар:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                  |
|                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | 1. Топырақтың ылғалдылығын және суару үшін су ағынының жылдамдығын анықтаңыз.<br>2. Машинаны жұмысқа дайындау тәсілдерін, оны іске қосу және тоқтату тәртібін меңгеру.<br>3. Бүріккіш машиналардың қалыпты жұмыс режимдерінен ауытқуларды анықтаңыз.                                                                                                                                   |                  |

|                                                                      |                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|----------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                      |                                                                                                | Білімдер:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|                                                                      |                                                                                                | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Бүріккіш машиналарды пайдалану және техникалық қызмет көрсету ережелері.</li> <li>2. Топырақтың ылғалдылығын анықтау әдістері.</li> <li>3. Механикаландырылған және жер үсті суару техникасы.</li> <li>4. Суармалы жерлерде ауыл шаруашылығы дақылдарын өсірудің озық агротехникасы мен технологиясының негіздері.</li> <li>5. Агроклиматтық талаптар (температура және суару режимдері).</li> </ol>                                                                                                                                                                                                                                           |
|                                                                      | Дағдыны тану мүмкіндігі:                                                                       | -                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| Еңбек функциясы 2:<br>Бүріккіш машиналарға техникалық қызмет көрсету | Дағды 1:<br>Бүріккіш машиналарды жұмысқа дайындау                                              | Машықтар:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|                                                                      |                                                                                                | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Шаруашылық шегінде бір жерден екінші жерге себу және суару техникасын тиеуге, түсіруге және (немесе) тасымалдауға қатысу.</li> <li>2. Жаңбырлату және суару техникасын, суару құбырларын монтаждау және бөлшектеу.</li> <li>3. Егістіктерді және шаруашылық ішілік суару желісін суаруға дайындауды бақылауды жүргізу.</li> <li>4. Әр түрлі дизайндағы жаңбырлату және суару техникасын орнатыңыз және бөлшектеңіз.</li> <li>5. Жаңбырлату және суару техникасын суару желісіне және электрмен жабдықтау желілеріне қосыңыз.</li> <li>6. Тракторлар негізінде өздігінен жүретін жаңбырлатқыштарды басқарыңыз.</li> </ol>                       |
|                                                                      |                                                                                                | Білімдер:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|                                                                      |                                                                                                | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Жол қозғалысы және жүктерді тасымалдау ережелері.</li> <li>2. Жаңбырлату және суару техникасының (қондырғыларының) құрылымы мен жұмыс принципі.</li> <li>3. Тұтынушылардың электр қондырғыларын пайдалану ережелері.</li> </ol>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|                                                                      | Дағдыны тану мүмкіндігі:                                                                       | -                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|                                                                      | Дағды 2:<br>Жаңбырлату машиналарына жөндеу жұмыстарын және техникалық қызмет көрсетуді жүргізу | Машықтар:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|                                                                      |                                                                                                | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Бүріккіш машинаны үнемі техникалық тексеруден өткізіңіз.</li> <li>2. Жаңбырлатқыш машиналар мен қондырғыларға ұсақ жөндеу жұмыстарын жүргізу.</li> <li>3. Дайындаушы зауыттың нұсқаулығында көзделген жаңбырлатқыш машинаның ақаулары мен техникалық қызмет көрсетуін жою.</li> <li>4. Дайындаушы зауыттың сервистік қызметімен өзара іс-қимыл жасай отырып, қосалқы бөлшектерге тапсырыс беру.</li> <li>5. Қысқы сақтау үшін спринклер машинасын қабылдаңыз.</li> <li>6. Машиналарды пайдалану процесіндегі ақауларды және оларды құжаттауды анықтаңыз.</li> <li>7. Жабдықтың пайдалану параметрлерін бақылау және түзету жүргізу.</li> </ol> |

|                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                  |
|------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------|
|                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Білімдер:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                  |
|                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | 1. Жол қозғалысы және жүктерді тасымалдау ережелері.<br>2. Жаңбырлату және суару техникасының конструкциялары.<br>3. Тұтынушылардың электр қондырғыларын пайдалану ережелері.<br>4. Қызмет көрсетілетін механизмдердің жұмысындағы ақауларды жою тәсілдері.<br>5. Материалтану және слесарь негіздері.<br>6. Тракторлардың құрылысы және пайдалану ережелері.<br>7. Сорғылардың, суару техникасының конструкциялары.<br>8. Гидравлика негіздері. |                  |
|                                                                        | Дағдыны тану мүмкіндігі:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | -                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                  |
| Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:                                  | Дәлдік<br>Зейін<br>Икемділік<br>Өзін-өзі оқытуға дайындық<br>Кәсіби даму қабілеті<br>Нәтижелі еңбекке ынталандыру<br>Түпкілікті нәтижеге қол жеткізу үшін жауапкершілік<br>Мәселелерді шешудегі жеделдік                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                  |
| Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                  |
| СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:                          | СБШ-нің деңгейі:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Кәсіптің атауы:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                  |
|                                                                        | 4                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | Ауыл шаруашылығы машиналары мен тракторларын баптаушы                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                  |
|                                                                        | 3                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | Тамшылатып суару жүйелеріне қызмет көрсету және пайдалану жөніндегі оператор                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                  |
|                                                                        | 2                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | Жерді суару жөніндегі жұмысшы                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                  |
| 11. Кәсіптің карточкасы «Қызылша өсіруші»:                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                  |
| Топтың коды:                                                           | 6111-2                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                  |
| Қызмет атауының коды:                                                  | 6111-2-005                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                  |
| Кәсіптің атауы:                                                        | Қызылша өсіруші                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                  |
| СБШ бойынша біліктілік деңгейі:                                        | 4                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                  |
| подуровень квалификации по ОРК:                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                  |
| БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі: | 64-шығарылым. "Жұмысшылардың жұмыстары мен кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (64-шығарылым) бекіту туралы" 2012 жылғы 1 қарашадағы № 422-ө-м Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2012 жылы 23 қарашада № 8098 тіркелді.<br>Қызылша өсіруші |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                  |
| Кәсіптік білім деңгейі:                                                | Білім деңгейі:<br>ТжКБ (орта деңгейдегі маман)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | Мамандық:<br>-                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | Біліктілік:<br>- |
| Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                  |
| Формалды емес және информалы біліммен байланыс:                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                  |
| Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:                                       | 6112-0-003 Жеміс-көкөніс өсіруші<br>6111-2-004 Көкөніс өсіруші                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                  |
| Қызметтің негізгі мақсаты:                                             | Дайындық жұмыстарына қызмет көрсету және орындау, қант қызылшасын өсіру, күту және жинау кезіндегі көмекші жұмыстар.                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                  |
| Еңбек функциялардың сипаттамасы                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                  |

|                                                                                                                                              |                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Еңбек функцияларының тізбесі:                                                                                                                | Міндетті еңбек функциялары:                                                           | 1. Топырақты, тұқымдарды дайындау, тыңайтқыштарды дайындау және қолдану бойынша қызылша шаруашылығында жұмыстарды орындау<br>2. Қызылшаны егу, егуге күтім жасау, өсіру және жинау (пысықтау, бұрау, сақтау) бойынша жұмыстарды орындау                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|                                                                                                                                              | Қосымша еңбек функциялары:                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| Еңбек функциясы 1:<br>Топырақты, тұқымдарды дайындау, тыңайтқыштарды дайындау және қолдану бойынша қызылша шаруашылығында жұмыстарды орындау | Дағды 1:<br>Топырақ, тұқым дайындау бойынша жұмыстарды орындау                        | Машықтар:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|                                                                                                                                              |                                                                                       | 1. Учаскелерді жер аударудан тегістеңіз (жоспарлау).<br>2. Отырғызу үшін топырақ дайындаңыз.<br>3. Арамшөптермен күресуде өсімдіктерді зиянкестерден қорғауды ұтымды пайдалану.<br>4. Тұқымдарды сұрыптау және саралау.<br>5. Егіс материалын зарарсыздандырыңыз.                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|                                                                                                                                              |                                                                                       | Білімдер:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|                                                                                                                                              |                                                                                       | 1. Топырақты өңдеу әдістері.<br>2. Тұқым өңдеу әдістері.<br>3. Тұқымдарды егу алдындағы дайындау бойынша жұмыстарды және өсіру кезінде отырғызу алдындағы жұмыстарды орындау кезіндегі еңбекті қорғау қағидалары.<br>4. Қол құралдарының, механизмдердің және топырақ өңдеу агрегаттарының көмегімен орындалатын қызылша шаруашылығындағы жұмыс түрлері.<br>5. Өсімдіктерді зиянкестерден қорғау және арамшөптермен күресу құралдары.                                                                                                                                         |
|                                                                                                                                              | Дағдыны тану мүмкіндігі:                                                              | -                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|                                                                                                                                              | Дағды 2:<br>Тыңайтқыштар енгізу және тұқымдарды маринадтау бойынша жұмыстарды орындау | Машықтар:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|                                                                                                                                              |                                                                                       | 1. Топырақты, топырақ қоспаларын және субстраттарды пестицидтер мен биологиялық қорғаныс ерітінділерімен шашыратыңыз.<br>2. Тұқымдарды маринадтаңыз.<br>3. Топыраққа тыңайтқыш енгізіңіз.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|                                                                                                                                              |                                                                                       | Білімдер:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|                                                                                                                                              |                                                                                       | 1. Аурулардың, зиянкестер мен арамшөптердің алдын алу және бақылау шаралары.<br>2. Тұқым мен отырғызу материалын маринадтау технологиясы.<br>3. Тыңайтқыштарды дайындау және қолдану бойынша жұмыс түрлері.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|                                                                                                                                              | Дағдыны тану мүмкіндігі:                                                              | -                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| Еңбек функциясы 2:<br>Қызылшаны егу, егуге күтім жасау, өсіру және жинау (пысықтау, бұрау, сақтау) бойынша жұмыстарды орындау                | Дағды 1:<br>Егіс жүргізу, егіске күтім жасау                                          | Машықтар:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|                                                                                                                                              |                                                                                       | 1. Егісті қадағалаңыз және дақылдарға күтім жасаңыз.<br>2. Арамшөптер мен зиянкестермен күресу.<br>3. Қызылшаны жинау мерзімдерін, оны пысықтау, бұрау тәсілдерін және қызылшаны сақтаудың және оны іске асыруға дайындаудың басқа да тәсілдерін анықтауда дағдыларды қолдану.<br>4. Тұқымдық шумақтарды ұсақтаңыз.<br>5. Отырғызу материалын жою.<br>7. Дақылдардың жай-күйін визуалды бағалау.<br>8. Қысқы сақтауға арналған траншеяларға салынып, сұрыптау үстелдерінде және механикаландырылған желілерде аналық қызылшаның тамырларын тазалауды және сұрыптауды жүргізу. |

|                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|-----------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                           | Білімдер:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|                                                           | 1. Қызылша өсіруге қойылатын агротехникалық талаптар.<br>2. Өсімдіктерді зиянкестер мен аурулардан қорғау шаралары.<br>3. Қант қызылшасын суару, суару нормалары мен мерзімдері.<br>4. Қызылшаның экономикалық пісуінің белгілері.<br>5. Қызылшаны жинау мерзімдері, оны пысықтау, бұрау тәсілдері және қызылшаны сақтаудың, оны сатуға дайындаудың басқа да тәсілдері.<br>6. Өсімдіктерді зиянкестерден қорғау және арамшөптермен күресу құралдары.<br>7. Қызылшаны жинау уақыты.<br>8. Қызылшаны сақтау, оны сатуға дайындау әдістері.<br>9. Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, тыңайтқыштарды дайындау және енгізу, тұқымдарды тазарту, оларды өңдеу, себуге дайындау, Егістерге күтім жасау саласындағы білім. |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|                                                           | Дағдыны тану мүмкіндігі:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | -                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|                                                           | Дағды 2:<br>Қант қызылшасын өсіру, жинау және тасымалдау кезінде қолданылатын құрал-жабдықтарды дайындау                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | Машықтар:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | 1. Жұмыс мүкәммалын пайдалану және көмекші құрылғылармен егісті дайындау үшін және отырғызу материалы.<br>2. Қажетті пайдалану түгендеу және көмекші құрылғылармен.<br>3. Көмекші құралдардың бар-жоғын және жарамдылығын тексеріңіз.                                                                                                                              |
|                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | Білімдер:<br>1. Қызылша өсіру кезінде қолданылатын құралдар мен жабдықтарды, материалдарды орындау, техникалық қызмет көрсету, жылжыту, сақтау және жинаудың негізгі принциптері.<br>2. Қызылшаны өсіру, жинау және тасымалдау кезінде қолданылатын жабдықтар мен қосалқы материалдардың жұмыс принципі.<br>3. Түгендеу және қосалқы материалдарды өңдеу әдістері. |
|                                                           | Дағдыны тану мүмкіндігі:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | -                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:                     | Командада жұмыс істеу қабілеті<br>Орындаушылық<br>Оқу мүмкіндігі<br>Зейін                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі: |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:             | СБШ-нің деңгейі:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Кәсіптің атауы:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|                                                           | 5                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | Тұқым шаруашылығы бойынша агроном (біліктілігі орташа)                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|                                                           | 5                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | Өсімдіктерді қорғау жөніндегі агроном (біліктілігі орташа)                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|                                                           | 3                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | Білікті ауыл шаруашылығы жұмысшысы (аралас дақылдар)                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| 12. Кәсіптің карточкасы «Тұқым өсіруші»:                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| Топтың коды:                                              | 6113-9                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| Қызмет атауының коды:                                     | 6113-9-002                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| Кәсіптің атауы:                                           | Тұқым өсіруші                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| СБШ бойынша біліктілік деңгейі:                           | 4                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| подуровень квалификации по ОРК:                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |

|                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                  |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------|
| БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:                                                       | 64-шығарылым. "Жұмысшылардың жұмыстары мен кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығын (64-шығарылым) бекіту туралы" 2012 жылғы 1 қарашадағы № 422-ө-м Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2012 жылы 23 қарашада № 8098 тіркелді.<br>Тұқым өсіруші |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                  |
| Кәсіптік білім деңгейі:                                                                                                      | Білім деңгейі:<br>ТЖКБ (орта деңгейдегі маман)                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Мамандық:<br>-                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Біліктілік:<br>- |
| Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                  |
| Формалды емес және информалы біліммен байланыс:                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                  |
| Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:                                                                                             | 6112-0-003 Жеміс-көкөніс өсіруші<br>6111-2-004 Көкөніс өсіруші                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                  |
| Қызметтің негізгі мақсаты:                                                                                                   | Тұқым өсімдіктерін өсіру, күту және жинау жұмыстарын жүргізу.                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                  |
| Еңбек функциялардың сипаттамасы                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                  |
| Еңбек функцияларының тізбесі:                                                                                                | Міндетті еңбек функциялары:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | 1. Топырақты дайындау, тыңайтқыштар енгізу, қант қызылшасының тұқымын отырғызу бойынша жұмыстарды орындау<br>2. Аталық бездерді өсіру кезінде жұмыстарды орындау, ауыл шаруашылығы дақылдарының аталық бездерін күту, жинау және сақтау                                                                                                                                                                                         |                  |
|                                                                                                                              | Қосымша еңбек функциялары:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                  |
| Еңбек функциясы 1:<br>Топырақты дайындау, тыңайтқыштар енгізу, қант қызылшасының тұқымын отырғызу бойынша жұмыстарды орындау | Дағды 1:<br>Қант қызылшасы тұқымын отырғызу бойынша дайындық жұмыстарын жүргізу                                                                                                                                                                                                                                                                             | Машықтар:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                  |
|                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | 1. Агрономның басшылығымен тұқымдарды себуге дайындаңыз.<br>2. Тұқымның сапасын анықтаңыз.<br>3. Атипті және өнімділігі төмен өсімдіктерді жою.<br>4. Тұқым материалының кондиционері мен сапасын анықтаңыз.<br>5. Сортты өсімдіктерге тән тұқымдарды таңдау.                                                                                                                                                                   |                  |
|                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | Білімдер:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                  |
|                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | 1. Ауыл шаруашылығы, өсімдік шаруашылығы, агрохимия, мелиорация негіздері.<br>2. Агротехникалық талаптар.<br>3. Тұқым сапасын жақсарту әдістері мен әдістері.<br>4. Тұқым отырғызу әдістері.<br>5. Тұқымның сорттық және тұқымдық сапасына стандарттар, оларды анықтау әдістері.<br>6. Тұқым шаруашылығы бойынша агроөнеркәсіптік әдістер.<br>7. Қант қызылшасының тұқымын себу уақыты мен әдістері.                            |                  |
|                                                                                                                              | Дағдыны тану мүмкіндігі:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | -                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                  |
|                                                                                                                              | Дағды 2:<br>Топырақты дайындау бойынша жұмыстарды орындау                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | Машықтар:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                  |
|                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | 1. Арамшөптерден қорғаудың алдын алу шараларын жүргізу.<br>2. Арамшөптерді жою жұмыстарын ұйымдастырыңыз.<br>3. Қолмен түгендеуді қолданыңыз және механикаландыру құралдары.<br>4. Топырақты гербицидтермен өңдеңіз.<br>5. Топырақтың тығыздалу дәрежесін және тамыр дақылының осінің орналасуын тексеріңіз.<br>6. Алдыңғы дақылды жинағаннан кейін топырақтың жай-күйін тексеріңіз (тегістігі, бітелуі, физикалық қасиеттері). |                  |

|  |                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|--|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|  |                                                                                                                                               | <p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Тұқым шаруашылығында қолданылатын түгендеудің мақсаты.</li> <li>2. Шағын механикаландыру құралдарына техникалық күтім жасау бойынша жұмыстарды жүргізу тәсілдері.</li> <li>3. Топырақты өңдеу және арамшөптермен күресу әдістері.</li> <li>4. Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау саласындағы білім.</li> <li>5. Топырақты өңдеу әдістері.</li> <li>6. Ауыл шаруашылығы дақылдарын суаруға арналған уақыт нормалары-қызылша.</li> <li>7. Өткізу кезінде еңбекті қорғау қағидалары ауыл шаруашылық жұмыстары.</li> <li>8. Тыңайтқыштарды дайындау және енгізу, тұқымдарды тазарту, оларды өңдеу тәртібі.</li> </ol>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|  | Дағдыны тану мүмкіндігі:                                                                                                                      | -                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|  | Еңбек функциясы 2:<br>Аталық бездерді өсіру кезінде жұмыстарды орындау, ауыл шаруашылығы дақылдарының аталық бездерін күту, жинау және сақтау | <p>Дағды 1:<br/>Аталық безді өсіру бойынша жұмыстарды жүргізу</p> <p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Өртүрлі әдістерді қолдана отырып, өсімдіктердің физиологиялық жағдайын талдаңыз.</li> <li>2. Морфологиялық белгілері бойынша жабайы өсімдіктерді анықтаңыз.</li> <li>3. Тұқым питомнигіне тұқым себіңіз.</li> <li>4. Отырғызу кезінде аталық бездерді дайындаңыз.</li> <li>5. Қолмен түгендеуді қолданыңыз және аталық бездерді жинау кезіндегі механикаландыру құралдары.</li> <li>6. Тұқымның пісетін уақытын анықтаңыз.</li> <li>7. Егін жинау мерзімін анықтаңыз.</li> <li>8. Тұқымның себу сапасын бағалау.</li> <li>9. Егістіктерде сорттық тазартуды жүргізу.</li> <li>10. Екпелерге сорттық зерттеу жүргізу.</li> <li>11. Себу мерзімдерін белгілеңіз.</li> </ol> <p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1.Тұқым өсіру технологиясы.</li> <li>2. Тұқымды іріктеп және үздіксіз жинау кезінде тұқым жинау әдістері.</li> <li>3. Өсімдіктердің түрлік белгілері.</li> <li>4. Егу және отырғызу технологиялары.</li> <li>5. Тұқымның себу сапасы.</li> <li>6. Агротехниканың ерекшеліктері.</li> <li>7. Қант қызылшасының тұқымсыз аталық бездерінің биологиялық ерекшеліктері.</li> <li>8. Мамандандырылған техниканың құрылымы мен жұмыс принципі (қопсытқыштар, тырмалар, сепкіштер).</li> <li>9. Қант қызылшасының тұқымсыз тұқымын өсіру технологиясы.</li> </ol> |
|  | Дағдыны тану мүмкіндігі:                                                                                                                      | -                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|  | Дағды 2:<br>Тұқым және отырғызу материалдарын сақтау және өткізу                                                                              | <p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Егін жинаудан кейінгі өңдеуді және тұқымдарды сақтауды жүргізу.</li> <li>2. Сақтау алдында тұқымдарды арнайы бактерицидтік заттармен өңдеңіз.</li> <li>3. Тұқымдарды сақтауға және сатуға дайындаңыз.</li> <li>4. Тұқым жинау және тапсыру.</li> <li>5. Тұқым материалының сапасын қамтамасыз ету.</li> <li>6. Сақтау процесінде тұқымның биологиялық процестерін реттеңіз.</li> <li>7. Тұқым дақылдарын уақтылы жинау.</li> <li>8. Тұқымдарды толтырыңыз.</li> <li>9. Тұқым материалын кондиционер ылғалдылығына дейін кептіріңіз.</li> <li>10. Тұқымдарды калибрлеу және тазарту.</li> </ol>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |

|                                                                        |                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |               |
|------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|
|                                                                        |                                                                                                                                                                                                                      | Білімдер:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |               |
|                                                                        |                                                                                                                                                                                                                      | 1. Егіс материалына қойылатын мемлекеттік стандарттардың талаптары.<br>2. Егіс агрегаттарының техникалық сипаттамалары.<br>3. Ауыл шаруашылығы дақылдарын өсіру технологиялары.<br>4. Өсімдіктер мен өсімдік өнімдерін зиянкестер мен аурулардан қорғау әдістері.<br>5. Тұқым өндіру және оларды өңдеу технологиялары.<br>6. Агротехникалық әдістердің әсері қасиеттерге арналған дақылдарды өсіру.<br>7. Тұқымдарды тазартуды калибрлеу әдістері.<br>8. Тұқымдарды кептіру әдістері. |               |
|                                                                        | Дағдыны тану мүмкіндігі:                                                                                                                                                                                             | -                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |               |
| Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:                                  | Қарым-қатынас<br>Зейін<br>Сенсорлық жады<br>Физикалық төзімділік<br>Жұмыстағы дәлдік пен жауапкершілік                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |               |
| Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:              |                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |               |
| СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:                          | СБШ-нің деңгейі:                                                                                                                                                                                                     | Кәсіптің атауы:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |               |
|                                                                        | 5                                                                                                                                                                                                                    | Тұқым шаруашылығы бойынша агроном (біліктілігі орташа)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |               |
|                                                                        | 4                                                                                                                                                                                                                    | Көкөніс өсіруші                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |               |
|                                                                        | 4                                                                                                                                                                                                                    | Жеміс-көкөніс өсіруші                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |               |
|                                                                        | 3                                                                                                                                                                                                                    | Білікті ауыл шаруашылығы жұмысшысы (аралас дақылдар)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |               |
| 13. Кәсіптің карточкасы «Ауыл шаруашылығы техникасы инженері»:         |                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |               |
| Топтың коды:                                                           | 2144-7                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |               |
| Қызмет атауының коды:                                                  | 2144-7-001                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |               |
| Кәсіптің атауы:                                                        | Ауыл шаруашылығы техникасы инженері                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |               |
| СБШ бойынша біліктілік деңгейі:                                        | 6                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |               |
| подуровень квалификации по ОРК:                                        |                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |               |
| БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі: | Ауыл шаруашылығы ұйымдарының басшылары мен мамандары лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамалары<br>Машина-трактор паркін пайдалану жөніндегі инженер                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |               |
| Кәсіптік білім деңгейі:                                                | Білім деңгейі: жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)                                                                                                                                                | Мамандық: Агроинженерия                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Біліктілік: - |
| Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:                                 |                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |               |
| Формалды емес және информалы біліммен байланыс:                        |                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |               |
| Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:                                       | 2144-7-005 Ауыл шаруашылығы машиналары және технологиялық жабдықтар жөніндегі инженер-механик<br>2144-7-002 Машина-трактор паркін пайдалану жөніндегі инженер<br>2144-7-004 Ауыл шаруашылығының инженер-механизаторы |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |               |
| Қызметтің негізгі мақсаты:                                             | Ауыл шаруашылығындағы өндірістік процестерді элементтермен техникалық сүйемелдеуді қамтамасыз ету ауыл шаруашылығы техникасын пайдалануды жоспарлау, ұйымдастыру және бақылау.                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |               |
| Еңбек функциялардың сипаттамасы                                        |                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |               |

|                                                                                                            |                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Еңбек функцияларының тізбесі:                                                                              | Міндетті еңбек функциялары:                                                    | 1. Ауыл шаруашылығы техникасын дайындау және пайдалану жөніндегі жұмыстарды ұйымдастыру<br>2. Ауыл шаруашылығы техникасын жұмысқа жарамды күйде ұстау жөніндегі бөлімшенің жұмыстарын ұйымдастыру                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|                                                                                                            | Қосымша еңбек функциялары:                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| Еңбек функциясы 1:<br>Ауыл шаруашылығы техникасын дайындау және пайдалану жөніндегі жұмыстарды ұйымдастыру | Дағды 1:<br>Бөлімшеде ауыл шаруашылығы техникасын пайдалану тиімділігін талдау | Машықтар:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|                                                                                                            |                                                                                | 1. Ауыл шаруашылығы техникасына техникалық қызмет көрсету және жөндеу жөніндегі жұмыстардың жиынтық еңбек сыйымдылығын есептеуді жүргізу.<br>2. Агрегаттарды жинақтауды орындау кезінде еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі талаптарының сақталуын бақылауды жүргізу.<br>3. Ауыл шаруашылығы техникасының жұмысы кезінде пайдалану көрсеткіштерінің есебін жүргізу.<br>4. Ауылшаруашылық техникасының жұмыс жағдайларын және технологиялық операцияларды орындау бойынша агротехникалық талаптарды талдау.<br>5. Әртүрлі ақпараттық ресурстарды (интернет-ресурстар, анықтамалық дерекқорлар) пайдалана отырып, кәсіби ақпаратты іздеуді, талдауды және бағалауды жүзеге асыру. |
|                                                                                                            |                                                                                | Білімдер:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|                                                                                                            |                                                                                | 1. Механикаландырылған ауыл шаруашылығы жұмыстарын орындауға қойылатын агротехникалық талаптар.<br>2. Ауыл шаруашылығы техникасын пайдалану жөніндегі нормативтік-техникалық құжаттама.<br>3. Ауыл шаруашылығы техникасын пайдалануды нақты ұйымдастыру үшін материалдық-техникалық ресурстарды пайдалану нормалары<br>4. Ауыл шаруашылығы техникасы жұмысының пайдалану көрсеткіштерін арттыру тәсілдері.                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|                                                                                                            | Дағдыны тану мүмкіндігі:                                                       | -                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|                                                                                                            | Дағды 2:<br>Жаңа ауыл шаруашылығы техникасын пайдалануға беру                  | Машықтар:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|                                                                                                            |                                                                                | 1. Ауыл шаруашылығы техникасын іске қосуды (сынақтан өткізуді), реттеуді, кешенді сынақтан өткізуді және сынақтан өткізуді жүзеге асыру.<br>2. Машиналар мен жабдықтарды құрастыру және реттеу жұмыстарын орындау.<br>3. Ауыл шаруашылығы техникасының техникалық жай-күйі актісін жасау.<br>4. Ауыл шаруашылығы техникасын қабылдау туралы құжаттарды ресімдеу.<br>5. Ауыл шаруашылығы техникасын дайындау және пайдалану бойынша орындаушылардың жұмыстарды орындауын жоспарлау.                                                                                                                                                                                               |
|                                                                                                            |                                                                                | Білімдер:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|                                                                                                            |                                                                                | 1. Конструкторлық құжаттаманың бірыңғай жүйесі.<br>2. Ауыл шаруашылығы техникасымен жеткізілетін техникалық құжаттаманың құрамы.<br>3. Ауыл шаруашылығы техникасын пайдалану жөніндегі нормативтік және техникалық құжаттама.<br>4. Ауыл шаруашылығы техникасын қабылдау жөніндегі құжаттарды ресімдеу тәртібі.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|                                                                                                            | Дағдыны тану мүмкіндігі:                                                       | -                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| Еңбек функциясы 2:<br>Ауыл шаруашылығы техникасын жұмысқа жарамды күйде ұстау жөніндегі бөлімшенің         |                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |

|                                                           |                                                                                                                                                                                           |                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|-----------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| жұмыстарын ұйымдастыру                                    | <p>Дағды 1:</p> <p>Ауыл шаруашылығы техникасына техникалық қызмет көрсету және жөндеу</p>                                                                                                 |                                               | <p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Ауыл шаруашылығы техникасын диагностикалауды және күрделі жөндеуді орталықтандырылған орындауға тапсырыстарды ресімдеу.</li> <li>2. Ауыл шаруашылығы техникасына техникалық қызмет көрсету сапасын бақылау (топырақ өңдеу техникасы, отырғызуға арналған агрегаттар, әмбебап комбайндар).</li> <li>3. Ауыл шаруашылығы техникасына техникалық қызмет көрсету мен жөндеудің жылдық жоспар-кестесін жасау.</li> <li>4. Ауыл шаруашылығы техникасының толықтығына тексеру жүргізу.</li> </ol>                                                       |
|                                                           |                                                                                                                                                                                           |                                               | <p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Жанар-жағармай материалдарын, техникалық сұйықтықтарды, электр энергиясын ұтымды пайдалану жөніндегі ұйымдастыру-техникалық іс-шаралар.</li> <li>2. Ауыл шаруашылығы техникасына техникалық қызмет көрсетудің түрлері, кезеңділігі және еңбек сыйымдылығы.</li> <li>3. Ауыл шаруашылығы техникасының техникалық сипаттамалары, конструктивтік ерекшеліктері, мақсаты, жұмыс режимдері.</li> </ol>                                                                                                                                                |
|                                                           | Дағдыны тану мүмкіндігі:                                                                                                                                                                  |                                               | -                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|                                                           | <p>Дағды 2:</p> <p>Ауыл шаруашылығы жабдықтарын пайдалану және жұмысқа жарамды күйде ұстау кезінде жұмыстардың орындалу сапасын бақылау</p>                                               |                                               | <p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Сақтаудан алу кезінде ауыл шаруашылығы техникасын құрастыру және іске қосу-баптау жұмыстарын жүргізу сапасына бақылау жүргізу.</li> <li>2. Жекелеген тораптарды тазарту, бөлшектеу және консервациялау, ауыл шаруашылығы техникасын сақтауға орналастыру жөніндегі жұмыстарды қабылдауды жүргізу.</li> <li>3. Құралдың, жабдықтың, ауыл шаруашылығы техникасының, оны сақтау шарттарының жұмыс қабілеттілігін тексеруді және баптауды жүзеге асыру.</li> <li>4. Технологиялық және ұйымдастырушылық-технологиялық карталарды әзірлеу.</li> </ol> |
|                                                           | Дағдыны тану мүмкіндігі:                                                                                                                                                                  |                                               | -                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:                     | <p>Бейімділік</p> <p>Күйзеліске тұрақтылық</p> <p>Аналитикалық ойлау</p> <p>Бастамашылық</p> <p>Қарым-қатынас</p> <p>Инновация және жаңашылдық</p> <p>Басқаларды ынталандыру қабілеті</p> |                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі: |                                                                                                                                                                                           |                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:             | СБШ-нің деңгейі:                                                                                                                                                                          | Кәсіптің атауы:                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|                                                           | 7                                                                                                                                                                                         | Бас механик (ауыл шаруашылығында)             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|                                                           | 6                                                                                                                                                                                         | Ауыл шаруашылығы өндірісінің инженер-механигі |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |

|                                                                                            |                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                  |
|--------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------|
|                                                                                            | 5                                                                                                                                         | Инженер-механик көмекшісі                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                  |
|                                                                                            | 5                                                                                                                                         | Ауыл шаруашылығы техникасы жөніндегі техник                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                  |
| 14. Кәсіптің карточкасы «Тұқым шаруашылығы жөніндегі агроном (біліктілік деңгейі орташа)»: |                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                  |
| Топтың коды:                                                                               | 3142-0                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                  |
| Қызмет атауының коды:                                                                      | 3142-0-004                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                  |
| Кәсіптің атауы:                                                                            | Тұқым шаруашылығы жөніндегі агроном (біліктілік деңгейі орташа)                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                  |
| СБШ бойынша біліктілік деңгейі:                                                            | 6                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                  |
| подуровень квалификации по ОРК:                                                            |                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                  |
| БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:                     | Ауыл шаруашылығы ұйымдарының басшылары мен мамандары лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамалары<br>Тұқым шаруашылығы бойынша агроном |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                  |
| Кәсіптік білім деңгейі:                                                                    | Білім деңгейі:<br>жоғары білім (бакалавриат, маман дәрежесі, ординатура)                                                                  | Мамандық:<br>Агрономия                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Біліктілік:<br>- |
| Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:                                                     |                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                  |
| Формалды емес және информалы біліммен байланыс:                                            |                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                  |
| Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:                                                           | 2132-1-001 Агроном<br>2132-3-001 Агроном-топырақтанушы<br>2132-2-004 Көкөніс өсіруші                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                  |
| Қызметтің негізгі мақсаты:                                                                 | Қант қызылшасының жоғары сапалы сұрыптық тұқымдары мен отырғызу материалын алуды ұйымдастыру және қамтамасыз ету.                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                  |
| Еңбек функциялардың сипаттамасы                                                            |                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                  |
| Еңбек функцияларының тізбесі:                                                              | Міндетті еңбек функциялары:                                                                                                               | 1. Тұқымның себу сапасын арттыру<br>2. Жоғары сапалы сорттық тұқымдар мен отырғызу материалдарын өсіру бойынша жұмыстарды ұйымдастыру                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                  |
|                                                                                            | Қосымша еңбек функциялары:                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                  |
| Еңбек функциясы 1: Тұқымның себу сапасын арттыру                                           | Дағды 1: Тұқым себу сапасын арттыру бойынша жұмыс жүргізу                                                                                 | Машықтар:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                  |
|                                                                                            |                                                                                                                                           | 1. Жоғары сапалы тұқым алу мақсатында тұқым учаскелерін отырғызудың, оларға күтім жасау бойынша агрономиялық іс-шараларды жүргізудің оңтайлы мерзімдерін қамтамасыз ету.<br>2. Сорттық дақылдарды сынақтан өткізу.<br>3. Жаңа сорттарды өндірістік сынақтан өткізуді ұйымдастырыңыз.<br>4. Сортты ауыстыру және сортты жаңарту бойынша жұмыстар жүргізу.<br>5. Өндіріске жаңа жоғары сапалы сорттар мен будандарды енгізуді қамтамасыз ету.<br>6. Жұмыс орындарын аттестаттауға және ұтымды етуге қатысу.<br>8. Еңбекті қорғау, өндірістік санитария және өрттен қорғау ережелері мен нормаларының сақталуын бақылау.<br>9. Өсімдік аурулары, зиянкестермен және арамшөптермен күресу бойынша кеңес беру. |                  |
|                                                                                            |                                                                                                                                           | Білімдер:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                  |
|                                                                                            |                                                                                                                                           | 1. Тұқым сапасын жақсарту әдістері мен әдістері.<br>2. Тұқым өндіру және өңдеу технологиясы.<br>3. Ғылым жетістіктері және тұқым шаруашылығы саласындағы озық тәжірибелер.<br>4. Тұқым себу сапасын сынақтан өткізу және бағалау әдістері.<br>5. Тұқым өндіру және оларды өңдеу технологиялары.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                  |

|                                                                                                                      |                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                                                                      |                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|                                                                                                                      | Дағдыны тану мүмкіндігі:                                                                                | -                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|                                                                                                                      | Дағды 2:<br>Тұқым сапасын арттыруға бағытталған агротехникалық іс-шараларды жоспарлау және қатысу       | <p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Тұқым шаруашылығын жақсарту, тапшы және перспективалы сорттардың тұқым өндірісін ұлғайту, дақылдардың тұқым шаруашылығын өнеркәсіптік негізге көшіру жөніндегі іс-шараларды әзірлеу.</li> <li>2. Жаңа зертханалық аспаптар мен жабдықтарды сынауға, отандық стандарттардың жобаларын тұқымдық және отырғызу материалдарына сынауға қатысу.</li> <li>3. Өнім сапасына және ауыл шаруашылығы өнімін өндіруге әсер ететін басқа да факторларға байланысты деректер мен тұқым үлгілерін іріктеуді және талдауды жүзеге асыру.</li> </ol> <p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Тұқым сапасын жақсарту әдістері мен әдістері.</li> <li>2. Тұқым өндіру және өңдеу технологиясы.</li> <li>3. Ғылым жетістіктері және тұқым шаруашылығы саласындағы озық тәжірибелер.</li> <li>4. Тұқым себу сапасын сынақтан өткізу және бағалау әдістері.</li> <li>5. Тұқым өндіру және оларды өңдеу технологиялары.</li> <li>6. Агротехникалық әдістердің әсері қасиеттерге арналған дақылдарды өсіру.</li> </ol> |
|                                                                                                                      | Дағдыны тану мүмкіндігі:                                                                                | -                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| Еңбек функциясы 2:<br>Жоғары сапалы сорттық тұқымдар мен отырғызу материалдарын өсіру бойынша жұмыстарды ұйымдастыру | Дағды 1:<br>Жоғары сапалы сорттық тұқымдарды өсіру бойынша жұмыстарды ұйымдастыру, жүргізу және басқару | <p>Машықтар:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Жоғары сапалы сорттық тұқымдар мен отырғызу материалдарын өсіру бойынша жұмысты ұйымдастыру.</li> <li>2. Тұқым өсіру егістіктерін уақтылы жинауды ұйымдастыру (егін жинағаннан кейін тұқымдарды толтыру, өңдеу және оны жоғары егіс жағдайларына дейін жеткізу).</li> <li>3. Тұқымдарды дұрыс сақтау мен мақсатты пайдалануды ұйымдастырыңыз.</li> <li>4. Шаруашылық үшін қажетті мөлшерде тұқым қорын құру, сорттық және гибриді тұқымдарды республикалық қорға жеткізудің шарттық міндеттемелерін орындау жөніндегі жұмысты ұйымдастыру.</li> </ol> <p>Білімдер:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Тұқым материалын өндіруді, тұқым материалын сақтауды және өткізуді ұйымдастыру қағидалары мен технологиялары.</li> <li>2. Қызылша тұқымының себу сапасын арттыру әдістері.</li> <li>3. Зертханалық жабдықты пайдалану ережелері.</li> </ol>                                                                                                                                                       |
|                                                                                                                      | Дағдыны тану мүмкіндігі:                                                                                | -                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |

|                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |  |
|-----------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
|                                                           | Дағды 2:<br>Тұқым және отырғызу материалын өндіру, сақтау және өткізу қағидаларының сақталуын бақылау                                                                                                                                                                            | Машықтар:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |  |
|                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                  | 1. Сатуға арналған партиялардан тұқымның бақылау сынамаларын іріктеуді жүргізу.<br>2. Зертханалық талдау нәтижелерінің дұрыстығын, құжаттарды рәсімдеуді тексеру.<br>3. Сорттық және егістік үшін жаңа нормативтік-техникалық құжаттамаға өзгерістер, толықтырулар және енгізу туралы уақтылы хабардар ету.<br>4. Жұмыста заманауи пайдалану тұқым және отырғызу материалының сапалық көрсеткіштерін анықтау бойынша зертханалық және компьютерлік жабдық.<br>5. Тұқым шаруашылығы бойынша құжаттаманы, тұқымдарды есепке алу кітабын, сондай-ақ тұқым шаруашылығы бойынша есепке алу мен белгіленген есептілікті жүргізу.<br>6. Ауыл шаруашылығы дақылдарын өсірудің қарқынды технологияларын енгізуге, еңбекті ғылыми ұйымдастыру жөніндегі іс-шараларды, ғылыми негізделген өндіру нормаларын әзірлеуге және енгізуге қатысу. |  |
|                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Білімдер:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |  |
|                                                           | 1. Тұқым материалын өндіруді, сақтауды және өткізуді ұйымдастыру және технологиялары.<br>2. Қызылша тұқымының себу сапасын арттыру әдістері.<br>3. Зертханалық жабдықты пайдалану ережелері.<br>4. Тұқым мен отырғызу материалын себуге және отырғызуға дайындау технологиялары. |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |  |
|                                                           | Дағдыны тану мүмкіндігі:                                                                                                                                                                                                                                                         | -                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |  |
| Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:                     | Бейімділік<br>Стратегиялық ойлау<br>Күйзеліске тұрақтылық<br>Аналитикалық ойлау<br>Бастамашылық<br>Көшбасшылық<br>Қарым-қатынас<br>Инновация және жаңашылдық<br>Зейін<br>Басқаларды ынталандыру қабілеті                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |  |
| Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі: |                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |  |
| СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:             | СБШ-нің деңгейі:                                                                                                                                                                                                                                                                 | Кәсіптің атауы:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |  |
|                                                           | 7                                                                                                                                                                                                                                                                                | Бас агроном                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |  |
|                                                           | 5                                                                                                                                                                                                                                                                                | Тұқым шаруашылығы бойынша агроном (біліктілігі орташа)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |  |

#### 4-ші тарау. Кәсіптік стандарттың техникалық деректері

15. Мемлекеттік органның атауы:
16. Әзірлеуге қатысатын ұйымдар (кәсіпорындар):  
"Агроөнеркәсіптік қауымдастықтар кешені" консорциумы  
Орындаушылар:  
Иванникова Н.В., +7 (747) 570 00 56, natika.77@mail.ru
17. Кәсіптік біліктілік жөніндегі салалық кеңес:
18. Кәсіптік біліктілік жөніндегі ұлттық орган: -
19. «Атамекен» Қазақстан Республикасының Ұлттық кәсіпкерлер палатасы: -
20. Нұсқа нөмірі және шығарылған жылы: версия 2, 2022 ж.
21. Болжалды қайта қарау күні: 26.10.2025 ж.